

**Richtlijnen voor het
Milieueffectrapport
Herinrichting Gendtsewaard**

Vastgesteld door Gedeputeerde staten van Gelderland d.d. 23 juni 2009
Vastgesteld door Burgemeester en Welhouders van Lingewaard
d.d. 1 september 2009

Inhoudsopgave

1 INLEIDING	5
2 HOOFDPUNTEN VAN DE RICHTLIJNEN	7
3 PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN	9
3.1 Probleemstelling en doel	9
3.2 Beleidskader	9
3.3 Te nemen besluit(en)	9
4 VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	11
4.2 Alternatieven	11
4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief en voorkeursalternatief	12
4.4 Referentie	12
5 MILIEUGEVOLGEN	13
5.1 Algemeen	13
5.2 Aandachtspunten per aspect	13
<i>Hydraulische en morfologische effecten</i>	13
<i>Bodem</i>	13
<i>Natuur</i>	13
<i>Landschap en cultuurhistorie</i>	14
<i>Woon- en leefmilieu</i>	14
<i>Landbouw</i>	14
<i>Scheepvaart</i>	14
6 OVERIGE ASPECTEN	15
<i>Vergelijking van alternatieven</i>	15
<i>Leemten in milieu-informatie</i>	15
<i>Vorm en presentatie</i>	15
<i>Samenvatting van het MER</i>	15
BIJLAGEN	
Bijlage 1 Lijst van insprekers en adviseurs.	17
Bijlage 2 Informatieavond / hoorzitting startnotitie milieueffectrapportage Gendtse Waard	19
Bijlage 3 Instemmingsbrief gemeente Lingewaard	25

1 INLEIDING

De Dienst Landelijk Gebied regio-Oost heeft het voornemen de Gendtse waard in te richten. Doelstellingen voor de (her)inrichting zijn rivierverruiming en natuurontwikkeling. De Gendtse waard heeft in het kader van het NURG-programma (Nadere Uitwerking Rivieren Gebied) de doelstelling gekregen om 250 hectare dynamische nieuwe natuur te ontwikkelen.

De Gendtse waard heeft in de Planologische Kernbeslissing Ruimte voor de rivier een doelstelling inzake hoogwaterveiligheid en ruimtelijke kwaliteit. De taakstelling is 8 cm waterstandsverlaging.

Ter onderbouwing van de besluitvorming wordt de procedure van milieueffectrapportage doorlopen. De inrichting van de Gendtse waard is verplicht omdat het mogelijk gaat om functiewijziging van landbouw in natuur met een oppervlakte van meer dan 250 ha en de winning van oppervlaktedelfstoffen over een oppervlakte van meer dan 100 ha. Omdat niet op voorhand kan worden uitgesloten dat de voorgenomen activiteit significante effecten heeft op Natura 2000-gebied is een passende beoordeling en dus een plan mer vereist. Het gaat hier dus om een gecombineerd besluit/plan mer waarbij de meest uitgebreide procedure (de besluit mer) wordt gevolgd. De Raad van de gemeente Lingewaard is bevoegd gezag in het kader van de bestemmingsplanprocedure, de provincie Gelderland (Gedeputeerde Staten) voor de gunningverlening in het kader van de Ontgrondingenwet. De provincie coördineert de mer-procedure. De richtlijnen worden vastgesteld door beide bevoegde gezagen. "Wij" in deze richtlijnen staat dus voor de gemeenteraad van Lingewaard en Gedeputeerde Staten van Gelderland.

De Dienst Landelijk Gebied heeft op 10 februari 2009 de startnotitie ingediend. De provincie heeft de commissie voor de milieueffectrapportage bij brief van 24 februari 2009 gevraagd een advies inzake richtlijnen uit te brengen. Verder is de startnotitie gepubliceerd en van 26 februari tot en met 8 april 2009 ter inzage gelegd. Op 26 maart 2009 is een inspraakavond gehouden. Het verslag van deze bijeenkomst is als bijlage bijgevoegd. Naar aanleiding van de startnotitie zijn 14 schriftelijke reacties ingekomen.

Alle adviezen en reacties zijn toegezonden aan de commissie mer. De commissie heeft deze reacties betrokken bij het opstellen van het advies voor de richtlijnen. De commissie heeft op 23 april 2009 haar advies uitgebracht. De commissie richt zich in dit advies op de informatie die nodig is om de relevante alternatieven voor de herinrichting van de Gendtse waard onderling te vergelijken en een keuze te maken voor een voorkeursalternatief. Als de initiatiefnemer een voorkeursalternatief heeft gekozen, zal de commissie in een tweede advies meer gedetailleerd ingaan op de uitvoeringsaspecten. Dit past in de besluitvormingsprocedure die bij de ruimte voor de rivier projecten wordt gevolgd. Het tweede advies komt na het zogenoemde SNIP2A-besluit. Wij sluiten aan bij deze fasering. Dat betekent dat deze richtlijnen aangeven welke informatie het MER moet bevatten om het milieubelang volwaardig te kunnen meewegen bij de keuze van een voorkeursalternatief/definitief inrichtingsplan. Als de commissie in een tweede advies nader is ingegaan op de uitvoeringsaspecten zullen wij daarvoor op dat moment richtlijnen vaststellen.

De initiatiefnemer heeft een uitgebreide startnotitie ingediend waarin voor veel onderdelen al is aangegeven wat in het MER aan de orde zal komen. Deze richtlijnen bouwen daar op voort. Dit betekent dat voor onderwerpen die in deze richtlijnen niet genoemd worden de in de startnotitie voorgestelde aanpak als richtlijn voor het MER geldt.

2 HOOFDPUNTEN VAN DE RICHTLIJNEN

Wij beschouwen de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport fase 1 voor een besluit over het voorkeursalternatief:

- een beschrijving van de belangrijkste alternatieven voor het inrichten van de uiterwaard, zodanig dat het speelveld van keuzemogelijkheden goed wordt afgedekt;
- een navolgbare toetsing van de in het MER beschreven alternatieven op doelbereik én milieugevolgen, waarmee de keuze kan worden onderbouwd;
- bij doelbereik gaat het met name om hoogwaterveiligheid, natuurontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit; bij de milieugevolgen om aspecten rivierkunde, natuurbescherming, water- en bodemkwaliteit, landschap, cultuurhistorie en woon- en leefmilieu.

In de volgende hoofdstukken is specifieker aangegeven welke informatie in het milieueffectrapport (MER) moet worden opgenomen.

3 PROBLEEMSTELLING, DOEL, BELEID EN BESLUITEN

3.1 Probleemstelling en doel

De startnotitie geeft al uitgebreid en zorgvuldig aan welke doelen, randvoorwaarden en uitgangspunten bij het voornemen gelden. Geef in het MER de meest recente inzichten hierover weer. Daarbij moet ingegaan worden op de volgende punten:

- Werk de hardheid van de doelen voor de realisatietermijn en beschikbare financiering nader uit, zodanig dat de alternatieven in het MER eraan kunnen worden getoetst. Ga in dit verband in op de vraag of (bij gebrek aan financiering) het in 2014 uitsluitend realiseren van de hoogwaterdoelstelling het later realiseren van de NURG-opgave bemoeilijkt of uitsluit.
- Ga specifiek in op de doelstelling om 250 ha dynamische natuur te ontwikkelen. Wat wordt onder “dynamische natuur” verstaan (natuurtypen, processen, samenhang)?
- Voor de hoogwaterdoelstelling en het hanteren van het begrip “ruimtelijke kwaliteit” biedt de startnotitie voldoende aanknopingspunten.

3.2 Beleidskader

Geef in het MER aan welke randvoorwaarden uit beleidskaders en uit wet- en regelgeving op Europees, landelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau van invloed zijn op het voornemen. Beschrijf welke consequenties dat heeft.

- Het huidige beleid ten aanzien van de winning van delfstoffen biedt weliswaar mogelijkheden maar stelt ook een aantal eisen die betrekking hebben op koppeling met gewenste functies en het bieden van voldoende ruimtelijke meerwaarde. Het achterlaten van een diepe plas na zandwinning doet hoe dan ook afbreuk aan bestaande en potentiële waarden in het gebied. De opgave is een plan te maken met een zodanige ruimtelijke meerwaarde dat dit de zandwinning acceptabel maakt. Het MER dient in te gaan op de vraag hoe en onder welke voorwaarden de zandwinning past in het provinciaalbeleid inzake delfstoffenwinning;
- Geef in het MER ook aan welke randvoorwaarden de Wet beheer rijkswaterstaatswerken (Wbr) stelt aan nieuwe objecten in het plangebied, zoals een nieuwe loskade, een groter tasveld bij de steenfabriek, of hoogwatervluchtplaatsen.

3.3 Te nemen besluit(en)

In de startnotitie is de besluitvormingsprocedure en de relatie met de m.e.r.-procedure goed uiteengezet. Neem de meest actuele informatie hierover op in het MER. Ga tevens in op de eventuele relatie met de besluitvorming over aangrenzende Ruimte voor de Rivier- en natuurontwikkelingsprojecten. Geef aan wat de belangrijkste besluiten zijn die in de verdere procedure nog moeten worden genomen en wie daarvoor verantwoordelijk is.

4 VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

De startnotitie geeft een serie naar ons oordeel relevante alternatieven en varianten voor de inrichting van de Gendtse Waard die variëren in ingrijpendheid van de maatregelen. Werk in het MER deze alternatieven en bijbehorende varianten verder uit, zodanig dat het mogelijk wordt:

- de haalbaarheid¹ te beoordelen;
- het doelbereik te bepalen voor de waterstanddaling, het oppervlak nieuwe dynamische natuur en de ruimtelijke kwaliteit;
- een goede onderlinge vergelijking te maken op basis van informatie over de milieugevolgen (zie hoofdstuk 5 van deze richtlijnen).

Zorg dat de bouwstenen (maatregelen) waaruit de alternatieven zijn opgebouwd zo goed mogelijk individueel kunnen worden beoordeeld.² Besteed daarnaast ook expliciet aandacht aan de onderlinge verwevenheid van maatregelen: welke maatregelen kunnen wel of niet los van andere maatregelen worden gezien?

4.2 Alternatieven

- Per alternatief en variant moet ten minste worden ingegaan op:
- (vermelding en motivering van locatie, aard³ globale afmetingen van) voorgenomen vergravingen en grondstromen; wijze van aan- en afvoer;
- hoogte (NAP) van de in- en uitstroomopeningen en geulen; aard van aanvullende infrastructurele werken (bruggen, duikers, overlaten);
- aanpassingen in de verkeersinfrastructuur en de waterhuishouding;
- de toegankelijkheid van de te ontwikkelen natuur, de invloed van meer of minder open water op de toegankelijkheid en de mogelijkheden om voorzieningen te treffen om de natuur toegankelijk te houden voor publiek.
- (eventueel geplande) veranderingen in het grondgebruik: bedrijvigheid, woningen, landbouw⁴, recreatieve voorzieningen etc.;
- veranderingen rondom de steenfabriek;
- een globale schatting van de duur en fasering van de werkzaamheden;
- maatregelen die nodig kunnen zijn⁵ om bestaande natuurwaarden tijdens de uitvoering te beschermen dan wel om andere nadelige effecten te beperken: tijdens de uitvoering (geluid, stof) of permanent (binnendijkse kwel, verdroging, erosie);
- een beeld van de eindafwerking, de toegankelijkheid en het beheer (zowel water- als vegetatiebeheer).

1 Bij het beoordelen van de haalbaarheid gaat het bijvoorbeeld om de vraag of wetten en regelgeving geen onoverkomelijke belemmeringen opwerpen, maar ook om het globaal weergeven van de financiële haalbaarheid.

2 Dat maakt het mogelijk om (voor zover gewenst) met combinaties van bouwstenen nieuwe alternatieven te maken. Zo wordt ook tegemoet gekomen aan de opmerking van Rodruza (reactie 14) dat bijvoorbeeld de vergroting van het tasveld niet persé gekoppeld hoeft te zijn aan de meest vergaande herinrichtingsalternatieven.

3 Waaronder vermarktbaarheid en verontreinigingsgraad van de vergraven grond of delfstof.

4 Zowel het afbouwen van agrarisch gebruik, als mogelijkheden om in de minder ingrijpende alternatieven gebruik voor landbouw te continueren of biologische vormen mogelijk te maken (zie zienswijze 10 en 13).

5 In deze fase van het MER volstaat het om principeoplossingen aan te geven. Uitwerking en detaillering volgt in fase 2.

Geef aan welke randvoorwaarden gehanteerd zullen worden voor het aanvoeren van grond van elders.⁶ Houd hierbij rekening met de eis uit het Besluit bodemkwaliteit dat er sprake moet zijn van een nuttige toepassing.

4.3 Meest milieuvriendelijk alternatief en voorkeursalternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief dient te worden bepaald aan de hand van de informatie die uit de vergelijking van alternatieven, varianten (en bouwstenen) naar voren komt. Wanneer het nodig is daarbij weegfactoren aan de verschillende milieuaspecten toe te kennen, dan moet deze weging in het MER navolgbaar worden toegelicht en onderbouwd.

Het meest milieuvriendelijke alternatief dient op dezelfde wijze en mate van detail als de overige alternatieven in het MER uitgewerkt te worden en moet worden meegenomen in de vergelijking. Datzelfde geldt overigens ook voor het voorkeursalternatief⁷, wanneer dat wordt samengesteld uit bouwstenen van andere alternatieven.

4.4 Referentie

Met de referentiesituatie wordt bedoeld de huidige situatie⁸, inclusief de autonome ontwikkelingen in het studiegebied, waartegen de gevolgen van de alternatieven in het MER worden afgezet.

Onder autonome ontwikkeling wordt verstaan: de toekomstige ontwikkeling van het milieu zonder dat de voorgenomen activiteit of een van de alternatieven wordt gerealiseerd. Daarbij moet worden uitgegaan van huidige activiteiten in het studiegebied, van reeds genomen besluiten over nieuwe activiteiten of nieuwe activiteiten die zich in een dusdanig stadium van de besluitvorming bevinden dat redelijkerwijs verondersteld mag worden dat deze zullen worden gerealiseerd. De uitvoering van de PKB Ruimte voor de Rivier en de doelstellingen vanuit NURG moeten niet worden gezien als een autonome ontwikkeling, maar als het kader voor de voorgenomen activiteiten. Alleen Ruimte voor de Rivierprojecten waarover al een projectbesluit is genomen, kunnen als autonome ontwikkeling worden beschouwd.

⁶ Zie pagina 40 van de startnotitie.

⁷ Wanneer dat al in het MER wordt bepaald.

⁸ Motiveer dat de huidige situatie een voldoende representatief moment is om eventuele veranderingen in de kwelsituatie te beoordelen, conform het gevraagde in enkele zienswijzen, bijvoorbeeld nummer 9.

5 MILIEUGEVOLGEN

5.1 Algemeen

De effectbeschrijving kan worden gebaseerd op de aspecten zoals die in de startnotitie zijn genoemd.

In de startnotitie staat dat voor diverse effectbeschrijvingen een kwalitatieve benadering wordt gevolgd. Wij zijn het eens met de commissie mer die aangeeft dat deze benadering voor de onderlinge vergelijking van alternatieven inderdaad in veel gevallen toereikend kan zijn. De commissie verwijst in dit verband naar de zienswijzen van Rijkswaterstaat en het Waterschap. Bij de uitwerking van het voorkeursalternatief in fase 2 moeten (afhankelijk van de omvang van de maatregelen) kwantitatieve modelberekeningen gedaan worden.

De begrenzing van het studiegebied moet zodanig worden gekozen dat alle effecten van de verschillende onderdelen van het voornemen in beeld worden gebracht, ook als deze effecten zich buiten het plangebied voordoen. Evenzo moet rekening worden gehouden met effecten van ontwikkelingen buiten het plangebied, voor zover er van cumulatieve werking sprake kan zijn.

Maak in het MER een duidelijk onderscheid tussen tijdelijke en permanente effecten. Geef daarbij aan over welke periode de tijdelijke effecten zich zullen voordoen en of deze omkeerbaar zijn.

Per milieuaspect gelden daarbij in aanvulling op hetgeen in de startnotitie staat, de volgende aandachtspunten.

5.2 Aandachtspunten per aspect

Hydraulische en morfologische effecten

- Ga niet alleen in op omstandigheden van maatgevende afvoer, maar ook de situatie bij lagere - frequent optredende - afvoerpieken, zie hiervoor het Rivierkundig beoordelingskader versie 2.0.
- Besteed niet alleen aandacht aan de morfologie van het zomerbed, maar ook aan de erosie/sedimentatieprocessen in de uiterwaard.

Bodem

- Houd bij het omgaan met verontreinigde grond (in zandwinputten) rekening met de meest recente uitkomsten van de discussie hierover, zoals de resultaten van de door minister Cramer ingestelde adviescommissie.

Natuur

- Betrek bij de beoordeling ook het in ontwikkeling zijnde Beheerplan Natura 2000 Gelderse Poort en de daaraan ten grondslag liggende visie op het grotere geheel van Natura 2000 (Gelderse Poort, Rijntakken).
- Breng cumulatieve effecten op het niveau van Gelderse Poort in beeld.

In deze eerste fase van het MER is in ieder geval van belang aan te geven dat er bij uitvoering van het voorkeursalternatief geen significante gevolgen voor de Natura 2000 optreden. Uit de Natuurbeschermingswet volgt dat een project alleen doorgang kan vinden als uit de passende beoordeling de zekerheid wordt verkregen dat de natuurlijke kenmerken niet worden aangetast, of de zogenaamde ADC-toets⁹ met succes is doorlopen.

De onderzoeksinspanning zoals aangegeven in § 6.2.3 van de startnotitie zal daartoe naar verwachting nodig zijn.

Landschap en cultuurhistorie

- Geef naast een beschrijving ook op kaart en met aanzichten aan welke belangrijkste veranderingen plaatsvinden in de specifieke kenmerken en kernwaarden van het landschap.
- Geef aan de hand van een bureauonderzoek aan waar zich archeologische waarden bevinden en of ze behoudenswaardig zijn. Wanneer de onzekerheden groot zijn en dit de alternatievenafweging sterk beïnvloedt, kan in deze fase al inventariserend veldonderzoek nodig zijn.

Woon- en leefmilieu

- Ga bij de effectbeschrijving ook in op de mitigerende maatregelen die per alternatief nodig zijn om hinder binnen aanvaardbare grenzen te houden, zoals aangegeven in § 3.2 van dit advies.
- Geef aan hoe de verkeersintensiteiten en de verkeersveiligheid zullen veranderen op de wegen in het plangebied. Ga in op de gevolgen voor bewoners en grondgebruikers in het gebied. Ga hierbij ook in op vragen en voorstellen die door bewoners zijn ingebracht (inspraak reacties 3 en 7).
- Geef aan of en in welke mate veranderingen bij de steenfabriek leiden tot een toename of afname van de geluiduitstraling van het bedrijf.

Landbouw

Hoewel landbouw als zodanig geen milieugevolg is, acht de Commissie het zinvol dat in het MER in dit geval ook wordt ingegaan op dit aspect, zoals wordt gevraagd in enkele inspraakreacties. De startnotitie geeft niet heel expliciet aan wat er in het MER op dit punt aan de orde zal komen.

Naast effecten van een eventuele verandering in de grondwaterstand adviseert de Commissie na te gaan of de beëindiging van de landbouw buitendijks van invloed is op de levensvatbaarheid van de agrarische bedrijven die daar grond pachten of in eigendom hebben.

Scheepvaart

Hoewel de effecten van extra scheepvaartbewegingen in de uiterwaard wel in de toelichtende tekst worden genoemd, komen ze in de tabel niet voor. De Commissie adviseert dit punt wel mee te nemen.

⁹ 1. Zijn er Alternatieven die geen of minder schade toebrengen aan het Natura 2000-gebied?
2. Zijn er Dwingende redenen van groot maatschappelijk belang?
3. Indien er geen alternatieven zijn, maar wel dwingende redenen van groot openbaar belang: is Compensatie mogelijk? In deze fase van het MER kan een risico-inschatting volstaan. In de tweede fase is een gedetailleerdere uitwerking nodig.

6 OVERIGE ASPECTEN

Vergelijking van alternatieven

In de eerste fase van het MER is de vergelijking van alternatieven, varianten (en bouwstenen) het belangrijkste onderdeel.

Zorg daarom voor een goede en navolgbare presentatie, niet alleen in tekst, maar ook in kaartmateriaal en tabellen.

Leemten in milieu-informatie

Geef aan welke leemten in kennis nog resteren en geef in ieder geval duidelijk aan welke daarvan in het tweede deel van het MER worden ingevuld. Geef ook vast indicatief aan voor welke onderdelen later een monitoringprogramma moet worden opgesteld.

Vorm en presentatie

Neem in het MER ten minste één (recente) kaart met schaalaaanduiding op waarop alle in het MER gebruikte topografische namen en de rivierkilometers goed leesbaar zijn aangeven.

Samenvatting van het MER

De samenvatting is het deel van het MER dat vooral wordt gelezen door besluitvormers en insprekers. De samenvatting moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goed inzicht geven in de belangrijkste keuzen, in deze fase dus de afweging van alternatieven voor de inrichting van het gebied.

BIJLAGE 1

Lijst van insprekers en adviseurs.

Rijkswaterstaat Oost-Nederland, Arnhem
Waterschap Rivierenland, Tiel
T.R.M. Haafs, Gendt
Gemeente Ubbergen, Beek-Ubbergen
Johan Kip, Gendt
LTO Noord afdeling Lingewaard, Huissen
J.A.R.J. Huisman, Gendt
P. Roelofsen, Gendt
K. Huizinga, Gendt
H.J.J. Arends, Angeren
Nicole de Roo, Gendt
E.F.M. Oude Ophuis, Gendt
P. Gerritsen, Gendt
Rodruza B.V., Nijmegen

Bijlage 2

Informatieavond / hoorzitting startnotitie milieueffectrap- portage Gendtse Waard

Datum: 25 maart 2009

Tijd: 19.30 – 21.30 uur

Plaats: Café De Klok, Gendt

Avondvoorzitter Aart van Cooten opent de avond en heet de aanwezigen van harte welkom. Hij geeft aan dat de avond niet alleen bedoeld is om informatie te verstrekken, maar ook om aanwezigen de gelegenheid te geven vragen te stellen of hun mening te geven over de plannen. De avondvoorzitter stelt de inleiders voor en stelt hen enkele vragen.

Max Slimmens – projectleider Gendtse Waard vanuit Dienst Landelijk Gebied (DLG).

Voorzitter: Gaan de uiterwaarden helemaal op de schop?

Slimmens: Niet alles, maar er gaat wel heel veel gebeuren op het gebied van natuurontwikkeling, ruimte voor rivieren en recreatie.

Cor de Vaan, projectmedewerker Gendtse Waard vanuit DLG.

Voorzitter: Wat is de startnotitie MER?

De Vaan: De startnotitie geeft in essentie aan welke milieueffecten worden onderzocht. De alternatieven geven de bandbreedte van het project aan. We gaan onderzoeken wat de effecten van de deze alternatieven zijn. We onderzoeken de gevolgen, zeker ook voor omwonenden.

Voorzitter: Worden belangen van agrariërs ook meegenomen?

De Vaan: Jazeker. We kijken ook naar de effecten van het plan binnendijks.

Geert Pieters, provincie Gelderland

Pieters: De provincie is hierbij betrokken omdat er straks, voor de uitvoering concreet van start gaat, vergunningen verleend moeten worden. Voor de verlening van de vergunning voor de ontgronding is de provincie aan zet. Ook organiseert de provincie de inspraak, in samenspraak met de gemeente Lingewaard. Dat doen we onder meer door middel van deze avond.

Peter Mom, gemeente Lingewaard

Voorzitter: Wat is rol van de gemeente in het project?

Mom: Naast de provincie zijn wij ook bevoegd gezag. In het bijzonder voor de bestemmingsplanprocedure. Daarnaast voelt de gemeente zich er verantwoordelijk voor dat de belangen van bewoners goed aan de orde komen tijdens de procedure.

De inleiders krijgen één voor één het woord. **Max Slimmens** geeft een presentatie over de toekomstige inrichting van de Gendtse Waard. **Cor de Vaan** geeft informatie over de startnotitie. **Geert Pieters** vertelt over de MER-

procedure en hoe kan worden ingesproken. Hij adviseert de aanwezigen die vanavond willen inspreken, dit zeker ook schriftelijk bij de provincie te doen. De schriftelijke inspraakreactie moet uiterlijk 8 april binnen zijn bij:

GS van Gelderland
Postbus 9090
6800 GS Arnhem
O.v.v. zaaknummer 2009-003275

PAUZE

Na de pauze kunnen aanwezigen vragen stellen en opmerkingen maken over de plannen in de Gendtse Waard en de MER-procedure. De avondvoorzitter stelt zelf de eerste vraag.

Voorzitter: Er is een economische crisis. Is de kans daarom niet groot dat het goedkoopste alternatief straks wordt gekozen?

De Vaan: Dat weet ik niet. We hebben een budget meegekregen en proberen daarbinnen te blijven. Verder moeten we de alternatieven op inhoudelijke gronden tegen elkaar afwegen.

Dhr Rutjes, raadslid gemeente Lingewaard

- De camping is een van de weinige toeristische voorzieningen in de gemeente, maar gaat er in de plannen helemaal aan, behalve in variant 3b.
- Wat betreft de watergeul: het zou mooi zijn als daar een brug over komt n verband met de toegankelijkheid van het gebied voor recreanten.

De Vaan: Als er een geul moet komen, gaat die over een deel campingterrein. De eigenaar zegt daar geen problemen mee te hebben. Nu verplaatst hij de campers in de winter ook al naar een veilige plek. In het geval van kadeverlaging weten we niet of het terrein volledig kan blijven bestaan. Dat gaan we uitzoeken. Ik kan dus nog geen antwoord geven of de camping in huidige vorm gehandhaafd kan blijven. Daarom onderzoeken we alternatief 3b ook.

Slimmens: Uitgangspunt is dat we bekijken of wat er nu is, kan blijven. Als dat niet zo is, kijken we wat de alternatieven zijn. Misschien kan de camping elders voortgezet worden.

Wat betreft de brug over de geul: we kijken of we daar een oversteek kunnen realiseren.

Koos Huizinga uit Gendt:

Volgens mij kunnen de varianten 4a, b en c naar de prullenbak. In die varianten komt het water veel te snel de polder in. Ik voorzie dat in alle alternatieven problemen ontstaan met kwel.

De Vaan: De effecten die de plannen hebben op bodem en water moeten we uitzoeken. Dat geldt ook voor rivierkwel. We bekijken de huidige situatie en vergelijken die met de effecten van de verschillende planalternatieven. Daarvoor gebruiken we computermodellen, maar ook peilbuismetingen: dus praktijkervaring.

Dit aspect is heel belangrijk. Overigens vormt binnendijkse kwel altijd al een probleem voor binnendijkse bewoners.

Huizinga: Ik en andere bewoners maken ons er toch wel zorgen over, omdat Gendt zo laag ligt. Wordt er bijvoorbeeld gedacht over de aanleg van een ondoordringbare kleilaag?

En wat voor onderzoeken worden precies uitgevoerd?

De Vaan: Aanleg van een kleilaag is nu nog niet aan de orde. Al ken ik het principe van zo'n kleilaag wel. We kijken hier nu naar de huidige situatie en naar de situatie in de toekomst. In de onderzoeken rekenen we ook met extreme waterstanden, maar daar hebben we nu ook al mee te maken. De kweldruk zal niet veranderen.

Huizinga: Dat is niet helemaal waar. Nu zijn er korte periodes met hoge kweldruk, straks is er een veel langere periode met kweldruk. Dan is de kweldruk dus ook groter.

Oege van Dijk, stichting De Tussenstroom:

Welk plan er ook komt, we pleiten ervoor om er 'design for all' in mee te nemen. Dat wil zeggen dat het gebied ook toegankelijk is voor rolstoelgebruikers, mensen die slecht ter been zijn, enzovoort. Voor iedereen dus.

De Vaan: U pleit voor een bepaalde invulling van het inrichtingsplan, daar zijn we nu nog niet mee bezig. Maar misschien kunnen we uw voorstel meenemen in de MER bij het aspect bereikbaarheid.

Van Dijk: Het is wel wenselijk om het nu al in de MER te noemen. Dan wordt er tenminste voldoende aandacht aan besteed.

Peter Lusse, Gendt:

De helft van de uiterwaarden is in eigendom van DLG, hoe gaan ze met andere helft om?

Slimmens: Circa 40 procent van de grond is van de overheid. Een ander groot deel van de grond is van Rodrusa. We zijn met de onderneming in gesprek, het bedrijf denkt mee over de planontwikkeling. Plannen op hun grond willen ze graag zelf uitvoeren. Daarnaast is BBL geïnteresseerd in de aankoop van de overige gronden in de uiterwaard.

Voorzitter: En als grondeigenaren niet willen verkopen?

Slimmens: Als het gaat om de PKB-maatregel (geul) is onteigening mogelijk. Bij natuur ligt dat genuanceerder. Dan moet er overeenstemming komen met eigenaren.

Lusse: Dus het is mogelijk dat gronden van Rodrusa in andere handen komen? Hoe gaat het dan met de pachters van die gronden?

Slimmens: Dat weet ik niet, dat is vooral de verantwoordelijkheid van Rodrusa.

Adviseur Rodrusa: Daar kan ik weinig over zeggen. Nu zijn de gronden in gebruik voor zandwinning. Als dat klaar is, zijn de gronden niet meer van belang voor Rodrusa. We zijn bereid om constructief mee te denken bij de planontwikkeling en hopen er samen uit te komen. Het agrarisch gebruik van de gronden neemt overigens nu al af.

Jos Joosten:

Is er gekeken naar de mogelijkheden van alternatieve energiewinning, bijvoorbeeld via gebruik van waterstromen?

De Vaan: Een interessant idee, maar het wordt niet onderzocht, want die opdracht heeft DLG niet meegekregen van RWS of LNV.

Slimmens: Als je het hebt over een permanent meestromende nevengeul klinkt het alsof er veel energie inzit. Maar in en rondom de geul komen straks ook natuurwaarden voor, bijvoorbeeld paaiplekken voor vissen, dat gaat niet samen met een waterrad om energie op te wekken.

Gerard Jansen, klankbordgroep:

Kwel is vaak aan de orde geweest. Er wordt gezegd dat er onderzoek wordt gedaan naar kwelwater, nu en in de toekomst. In de klankbordgroep is echter

ook al gezegd dat de kwelsituatie na 1995 (hoogwater) erg veranderd is. Plaatsen waar eerst geen kwel was, heeft het nu wel. De situatie van voor 1995 moet daarom ook meegenomen worden.

De Vaan: In 1995 is een dijkversterking uitgevoerd. Wij hebben nu met huidige situatie te maken, daarom kijken we daarnaar. Ik begrijp het punt, maar wij worden afgerekend op wat er in de toekomst veranderd ten aanzien van de situatie van nu. De situatie van voor 1995 is niet aan de orde in de MER.

Marijke van Aalten, raadslid en wandelaar in de polder:

Nu ik deze alternatieven zie, vraag ik me af wat er allemaal gaat gebeuren. Hoe zit het straks met de landbouw in het gebied? Zijn de koeien en paarden allemaal weg? Is het gebied nog wel bereikbaar? Kunnen we er nog wandelen?

De Vaan: De wijze van beheer van het gebied wordt door de toekomstige eigenaar bepaald. De bedoeling is dat het een groot aaneengesloten natuurgebied wordt. Het beheer komt waarschijnlijk in handen van Staatsbosbeheer. Hoe dat er precies uit gaat zien is nog onduidelijk, maar te denken valt aan grote grazers: kuddes paarden en runderen. Het idee is dat er vrij gewandeld kan worden en dat er struinnatuur komt in het hele gebied. Als het PKB-alternatief het voorkeursalternatief wordt, ligt dat trouwens wat anders, want in dat geval blijft het gebied grotendeels hetzelfde.

Jannie Klein, klankbordgroep:

Ik las in de krant dat een groep krakers zich wil vestigen bij het Ganitacircuit.

De Vaan: Vestiging van krakers in de Gendtse Waard is geen onderdeel van de startnotitie. Het wordt niet onderzocht of er mogelijkheden zijn. Misschien heeft de gemeente ideeën?

Peter Mom: Nee, daar hebben we geen ideeën over, misschien een raadslid?

Rutjes: Het kan wel een agendapunt worden, ja. Verder laat ik me er niet over uit.

Piet Gerritsen, huurt grond van Staatsbosbeheer:

Er wordt steeds over nieuwe natuur gepraat. Maar er ligt al een heel gebied (100 ha) met prachtige natuur. Gaan ze dat nu weer overhoop halen en een bende van maken?

Slimmens: Een groot deel van de polder is ingericht als landbouwgebied. Ook is er een deel met natuurwaarden. We onderzoeken de effecten van de alternatieven en kijken of we, als het bijzondere natuur betreft, delen moeten beschermen.

Van Luenen: De Gendtse polder is op het moment hartstikke mooi. Dat moet je zo laten. Inclusief de boeren en de weilanden.

Koos Huizinga:

Een vraag over de toekomstige plassen in de uiterwaarden. Hoe diep worden die en wanneer zijn ze klaar?

De Vaan: De plassen zijn voor zandwinning. We gaan nog onderzoeken hoe dat precies eruit gaat zien. Bij alternatief 4a blijven uiteindelijk alleen de geulen over.

Bij variant 4b zijn de geulen die overblijven breder en ook wat dieper.

Bij 4c blijven er zandwinningsplassen achter, die kunnen veel dieper zijn.

Bij de verschillende varianten kun je evenveel zand winnen, maar bij ene variant breng je minder zand terug in het gebied dan bij de ander.

Uit de zaal: Bij zo'n groot gat kun je toch mooi een jachthaven maken?

De Vaan: Dat is op zich een idee, maar wordt op dit moment niet meegenomen in de MER. Dit omdat we denken aan rustige recreatie in het gebied. Een jachthaven sluit daar niet bij aan.

Rutjes: Betreft alternatief 4c, wordt dan het tasveld vergroot en de weg verhoogd?

De Vaan: De wens van Rodrusa is om bij bedrijfsuitbreiding het tasveld aan de oostzijde te vergroten. We onderzoeken wat het effect daarvan is op de omgeving.

Martien van Bergen uit Arnhem:

Het gaat bij deze plannen toch om natuurontwikkeling? Diepe zandwinputten hebben helemaal geen natuurwaarden.

Slimmens: Dat laatste klopt, maar het gaat om de variatie van diepe en ondiepe delen. Door dat naast elkaar te onderzoeken, krijgen we milieueffecten in beeld. Daarvoor is budget vanuit NURG beschikbaar. We moeten ook kijken hoe we er economisch mee om kunnen gaan en hoe zandwinning daaraan bij kan dragen.

Voorzitter: Als er geen zandwinning wordt gedaan, komt het dan neer op alternatief 1?

Slimmens: Dat is niet gezegd, ook andere varianten kunnen. Maar natuurontwikkeling kost wel geld dus zonder zandwinning hebben we minder financiële mogelijkheden.

Rinus van Ravenstein, polderbewoner:

Ik zie twee nevengeulen in alternatief 4b. Wat is daarvan de bedoeling?

De Vaan: Dat zorgt voor variatie in natuur die er ontwikkeld gaat worden. Dat is de hoofdreden dat ze daar zijn getekend. In geval van extreem hoogwater kan het water ook wat makkelijker wegstromen.

Van Ravenstein: Dat is de laatste 20 jaar niet gebeurd.

De Vaan: Dit project is gericht op een waterstand die eens in de 1250 jaar kan voorkomen.

Van Ravenstein: Er is ook een visie op de polderwallen getekend. Hoe moet ik dat opvatten?

De Vaan: Die visie geeft weer - met de bril van ruimtelijke kwaliteit op - hoe je naar polder kunt kijken. Daar waar bebouwing is, kan deze blijven staan.

Huizinga:

Ik heb nog geen antwoord op de vraag hoe diep de zandwinplassen worden en wanneer het klaar is.

Slimmens: Die antwoorden kunnen we op dit moment nog niet geven. In 2010 waarschijnlijk wel, dan is beter uitgewerkt hoe de plannen er precies uit gaan zien. Houd er wel rekening mee dat in 2014 de benodigde waterstandverlaging uit de PKB moet zijn gerealiseerd, maar dat de inrichting van het hele gebied langer zal duren.

Voorzitter: Liggen er dan dus jarenlang grote hopen zand in de Gendtse Waard?

Slimmens: Dat is zeker niet bedoeling; het zand wordt als het goed is maar één keer verplaatst en dan meteen de goede kant op. In de benodigde vergunningen wordt opgenomen hoe het plan moet worden aangepakt en wanneer het klaar moet zijn.

Albert van Driel, polderbewoner:

In alternatief 4c komt er geen brug. Er wordt wel gesteld dat de bereikbaarheid hetzelfde blijft. Dat gaat voor mij niet op; ik moet straks 8 kilometer omfietsen naar Duiven. Hoe moet dat met de schoolgaande jeugd? Die kun je toch niet

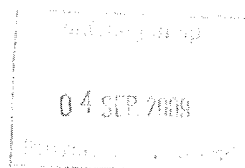
zover laten omfietsen? Bovendien wordt de weg waar ze dan overheen moeten ook gebruikt door vrachtverkeer. Dat wordt er niet veiliger op. En de weg staat ook enkele weken per jaar onder water.

De Vaan: Dit punt is ook op de bewonersavond aan ons kenbaar gemaakt. We nemen het dan ook zeker mee in onze overwegingen, zowel bij het aspect bereikbaarheid als bij veiligheid.

De avondvoorzitter rondt de bijeenkomst af en wijst de aanwezigen er nogmaals op dat schriftelijke inspraak tot 8 april gedaan kan worden bij Gedeputeerde Staten van Gelderland. Hij bedankt de aanwezigen voor de komst en sluit de avond.

Bijlage 3

Instemmingsbrief gemeente Lingewaard

Gedeputeerde Staten van Gelderland
T.a.v. de heer ing. G. Pieters
Postbus 9090
6800 GX ARNHEM

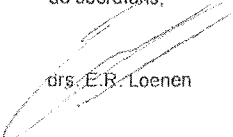
Uw brief van	Behandeld door	P. Mom
Uw kenmerk	Doorkiesnummer	(026) 326 01 46
Ons kenmerk	Onderwerp	MER richtlijnen Gendse waard
Bijlage(n)		
Datum	1 september 2009	VERZONDEN 03 SEP. 2009

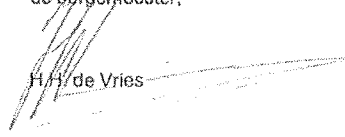
Geacht College,

In vervolg op de indiening van de startnotitie, hebben wij de conceptrichtlijnen MER Gendse Waard, beoordeeld en voorgelegd aan onze gemeenteraad voor commentaar. Op basis hiervan zien wij geen belemmeringen voor vaststelling van de richtlijnen door Gedeputeerde Staten.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Lingewaard,
de secretaris; de burgemeester,

drs. E.B. Loenen

H.H. de Vries

Postregistratie → Archief

Kopie: DLG regio Oost, t.a.v. de heer C de Vaan, Postbus 9079, 6800 ED Arnhem.

Postbus 16
6620 AA Bommel

Telefoon (026) 326 01 11
Fax (0481) 46 46 31

BNG 28 50 91 999
ING 001772

gemeente@lingewaard.nl
www.lingewaard.nl

Blw-nummer:
NL 8662 55 832 B01